

СЕДАЦІЯ І АНАЛЬГЕЗІЯ КОТІВ З ОРТОПЕДИЧНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ В КЛІНІКАХ УКРАЇНИ

Солонін П. К., кандидат ветеринарних наук, доцент
Куліда М. А., кандидат ветеринарних наук, доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

Оцінка болю у котів є темою актуальною і надзвичайно складною, оскільки явні ознаки можуть бути ледь помітними. В дослідженні лише одному з 10 котів було надано будь-яке знеболення після операції. Оцінку болю найкраще проводити суб'єктивно, навченим спостерігачем, на основі спостереження та взаємодії з використанням бальної оцінки за шкалою ВЕАР. Коти, які відчують біль, зазвичай стають неактивними, сидять у задній частині клітки та уникають взаємодії з людиною. Вони схильні обурюватися або уникають дотику та можуть проявляти ознаки агресії. Іноді кіт буде активно метушитися по клітці, реакція, яка частіше спостерігається у молодих тварин.

Знеболювальні та седативні препарати слід вводити для підвищення комфорту та зменшення стресу у всіх котів з переломами, при цьому слід ретельно контролювати серцево-судинний стан kota.

Превентивна анальгезія є кращою для контролю болю у котів, яким запланована операція. Це дає змогу не тільки краще комунікувати з твариною, но і запобігає так званому «запаленню», що є сенсibilізацією центральної нервової системи від аферентних ноцицептивних стимулів. Застосовується збалансована (мультимодальна) анальгезія та седация. Це передбачає одночасне введення двох або більше препаратів для досягнення синергетичного ефекту, зменшення дозування препаратів та мінімізації ускладнень.

Багато препаратів, із тих що є на ринку України можна вводити системно для забезпечення седации та анальгезії у котів, включаючи опіодні препарати, $\alpha 2$ -адренергічні агоністи та нестероїдні протизапальні препарати (НПЗП).

Мультимодальна анальгезія зазвичай досягається шляхом введення опіоїду та НПЗП, хоча слід також розглянути використання місцевої та епідуральної анальгезії.

Опіоїди такі як буторфанол та налбуфін підходять для контролю помірною та сильного болю. Вони мають швидкий початок дії і блокують центральну сенсibilізацію та вегетативні реакції на операцію, але діють не більше 6 годин. НПЗП (мелоксікам, нефопам, мефенамінова кислота, робенакоксиб, карпрофен, кетопрофен) підходять для контролю легкого та помірною болю. Вони мають повільніший початок дії, ніж опіоїди, діють тривало, зменшують периферичну больову сенсibilізацію та мають тривалий протизапальний ефект у місці операції.

З препаратів інших груп заслуговує уваги - габапентин, є клінічно ефективним, як седативний і нейропатичний анальгетик у котів та рослинний

препарат евексія. Ці препарати мають менший аналгетичний ефект але можуть застосовуватись більш тривало і у котів що мають супутню патологію сечостатевої системи і печінки.

Седативні препарати необхідно вводити стресовим, агресивним котам, які не переносять маніпуляції або не переносять обмеження чи пов'язки. Седация часто потрібна під час рентгенографії та процедур перев'язування. Габапентин та ацепромазин самостійно інколи не дуже ефективні, і зазвичай перевага надається комбінаціям препаратів. Ацепромазин у поєднанні з опіюїдом забезпечить легку або помірну седацию, і ця комбінація часто використовується для премедикації. Агоністи альфа-2, такі як медетомідин і ксилазин, що використовуються окремо, мають побічний вплив на серцево-легеневу функцію та використовуються лише для здорових пацієнтів. Додавання опіюїдного агента до агоніста альфа-2 може зменшити деякі з цих побічних ефектів.

Кетамін або комбінований препарат Телазол (Золетіл) у поєднанні з ацепромазином забезпечує ефективний седативний ефект, і низькі дози цієї комбінації підходять для дуже хворих кішок.

При важких травматичних пошкодження опорно рухового апарату у кішок також рекомендовано застосування епідуральної анестезії із застосуванням пролонгованих анестетиків – бупівокаїну, ропівокаїну в поєднанні з буторфанолом, що забезпечує ефективну аналгезію на задніх кінцівках до 24 годин.

Превентивне епідуральне введення буторфанолу з бупівокаїном дає кращий контроль післяопераційного болю у тварин з переломами, ніж повторні ін'єкції буторфанолу та кетопрофену.

Протипоказання до епідуральної аналгезії включають переломи та вивихи грудно-поперекового та попереково-крижового відділів хребта.

Часто під час проведення операції та в раньому післяопераційному періоді застосовують внутрішньовенну інфузію з постійною швидкістю налбуфіну, буторфанолу, лідокаїну.

Аналгетики також необхідно вводити під час відновлення після анестезії. Для післяопераційного знеболення перевагу надають препаратам з більш тривалою дією. Знеболювальні та седативні препарати продовжують застосовуватися за необхідності під час загоєння перелому, хоча багато котів почуваються цілком комфортно через кілька днів, і дозу ліків можна зменшити або припинити. НПЗЗ слід застосовувати з обережністю у кішок, як правило не більше 3 днів.

Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України

Факультет
ветеринарної
медицини

Міжнародна наукова конференція

«Актуальні питання ветеринарної патології»

приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини
та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора,
заслуженого діяча науки і техніки України,
академіка НААН України

Анатолія Йосиповича Мазуркевича

2–3 жовтня 2025 р.,
м. Київ, факультет ветеринарної медицини НУБіП України

Київ – 2025

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

«Актуальні питання ветеринарної патології» приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка НААН України Анатолія Йосиповича Мазуркевича: Міжнародна наукова конференція, м. Київ, Україна, 02-03 жовтня 2025 року: матеріали конференції, Київ, 116 с.

За викладений в тезах матеріал відповідають безпосередньо автори.

Збірник матеріалів конференції є науково-практичним виданням, в якому опубліковано тези доповідей студентів, аспірантів, кандидатів і докторів наук, наукових працівників та практикуючих лікарів факультету ветеринарної медицини та інших підрозділів Національного університету біоресурсів і природокористування України, навчальних і наукових установ України та зарубіжжя. Наукові праці відображають результати досліджень з напрямку ветеринарної медицини та біології.

Збірник матеріалів конференції розрахований на студентів, аспірантів, докторантів, викладачів, науковців, практикуючих лікарів та всіх, хто цікавиться останніми тенденціями розвитку сучасної науки.

Організаційний комітет з підготовки збірника тез: Цвіліховський М.І., д.біол.н., професор; Голопура С.І., д.вет.н., професор; Малюк М.О., д.вет.н., професор; Куліда М.А., к.вет.н., доцент; «Актуальні питання ветеринарної патології» приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка НААН України Анатолія Йосиповича Мазуркевича: Міжнародна наукова конференція, м. Київ, Україна, 02-03 жовтня 2025 року: матеріали конференції, Київ, 116 с.

Відповідальний за випуск: М. О. Малюк

НУБіП України